

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

09 decembrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Petru Ursache,

Judecătorii – Petru Moraru și Ghenadie Nicolaev,

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Ialoveni din 28 aprilie 2015 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2015, declarat de inculpata

Bîtca Maria Pimen, născută la 06 noiembrie 1972, originară s. Costești, r-nul Ialoveni, domiciliată s. Molești, r-nul Ialoveni.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 24.10.2014 - 28.04.2015;

Instanța de apel: 08.05.2015 - 02.06.2015;

Instanța de recurs: 14.08.2015 - 09.12.2015.

A CONSTATAT:

1. Prin sentința Judecătoriei Ialoveni din 28 aprilie 2015, Maria Bîtca a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 145 alin. (1) Cod penal, la 11 (unsprezece) ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis pentru femei.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat în fapt, că Maria Bîtca, la 23 mai 2014, aproximativ la orele 14:00-15:00, aflându-se la domiciliul său situat în s. Molești, r-nul Ialoveni, împreună cu soțul Grigore Bîtca și copilul minor, fiind în stare de ebrietate alcoolică, în rezultatul unui conflict apărut spontan, având scopul săvârșirii omorului soțului său Grigore Bîtca, intenționat i-a aplicat acestuia multiple lovituri cu cuțitul în regiunea gambelor, cauzându-i conform raportului de expertiză medico-legală nr. 85/1041 D, leziuni corporale grave, în rezultatul cărora Grigore Bîtca, a decedat.

3. ***Avocatul Tatiana Saponari, în numele inculpatei Maria Bîtca*** a contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care, acțiunile inculpatei să fie reîncadrate în baza art. 201¹ alin. (3) Cod penal, cu stabilirea unei pedepse mai blânde.

În motivarea cererii de apel, apărarea a invocat că inculpata nu a recunoscut vina în săvârșirea infracțiunii de omor, însă a recunoscut că între ea și soțul acesteia la 23 mai 2014, a apărut un conflict din cauza unei datorii.

Astfel, susține apărarea că la caz acțiunile săvârșite de inculpată se încadrează în baza art. 201¹ alin. (3) Cod penal, și anume violența în familie.

3.1 Inculpata Maria Bîtca, de asemenea a contestat sentința cu apel solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care acțiunile imputate ei să fie recalificate în baza art. 201¹ alin. (3) Cod penal, cu luarea în considerație a tuturor circumstanțelor agravante și atenuante.

În susținerea apelului, inculpata a remarcat că din probele anexate la dosar, rezultă cert că la caz sunt prezente elementele constitutive ale infracțiunii - violența în familie, și nu omor, deoarece ea nu a avut intenția să își omoare soțul.

Mai indică faptul că, la dosar nu sunt probe ce dovedesc că ea a săvârșit infracțiunea în stare de ebrietate.

Totodată, prima instanță, nu a luat în considerație circumstanțele atenuante, și anume art. 76 alin. (1) lit. c), f), g), h), j) Cod penal.

Mai insistă inculpata în cererea de apel, că recunoaște vinovăția și se căiește sincer de cele săvârșite.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2015, s-a dispus respingerea apelurilor declarate de avocatul Tatiana Saponari, în numele inculpatei și de inculpata Maria Bîtca, cu menținerea sentinței.

În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a menționat că, prima instanță la pronunțarea sentinței, corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, just ajungând la concluzia că inculpata a săvârșit anume infracțiunea imputată, împrejurări care au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală, fiind corect apreciate, cu respectarea prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concluziei, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Astfel, instanța de apel a remarcat că inculpata în ședința instanței de apel a susținut declarațiile date anterior, practic recunoscând vinovăția în săvârșirea infracțiunii incriminate, iar afirmațiile acesteia precum că *nu și-a dorit moartea soțului*, instanța de apel le-a apreciat ca fiind o metodă de apărare, indicând că probatoriul administrat la dosar demonstrează vinovăția ei în săvârșirea infracțiunii incriminate.

Totodată, instanța de apel, a reținut că vinovăția inculpatei mai este dovedită prin următoarele probe: declarațiile martorului minor Ion Bîtca (f. d. 24-25, vol. II); reprezentantului părții vătămate Ana Buian (f. d. 20-21, vol. II); martorului Mila Sulă (f. d. 22-23, vol. II); procesul-verbal și planșa ilustrativă din 23 mai 2014 (f. d. 19-26, vol. I); procesul-verbal de examinare a obiectului din 18 iunie 2014, potrivit căruia a fost supus examinării un cuțit ridicat de la domiciliul părții vătămate Grigore Bîtca (f. d. 32, vol. I); procesul-verbal de examinare a obiectului din 27 mai 2014, potrivit căruia au fost supuse examinării un sac gol, o geantă, un covor, o haină, un maiou, o pereche de pantaloni (f. d. 27, vol. I); raportul de expertiză medico-legală nr. 85/1041 D din 01 iulie 2014 (f. d. 51-52, vol. I); raportul de expertiză medico-legală nr. 460 din 17 iunie 2014 (f. d. 66-67, vol. I); raportul de expertiză medico-legală nr. 103 din 19 iunie 2014 (f. d. 73-75, vol. I); raportul de expertiză medico-legală nr. 5267 din 15 octombrie 2014 (f. d. 59-60, vol. I); raportul de expertiză psihiatrico-legală nr. 66s-2014 din 07 octombrie 2014 (f. d. 89-91, vol. I).

Respectiv, instanța de apel a concluzionat că probatoriul administrat dovedește vinovăția Mariei Bîtca în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (1) Cod penal, conform indicilor – omorul unei persoane.

Cu referire la prevederile art. 101 Cod de procedură penală, instanța de apel a

conchis că, fiecare probă cercetată dovedește existența intenției în săvârșirea acțiunilor infracționale și vinovăția inculpatei în faptele imputate și combat argumentele apelurilor declarate precum că acțiunile inculpatei întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (3) Cod penal.

Așadar, instanța de apel a respins ca nefondată poziția apelanților referitor la recalificarea acțiunilor din art. 145 alin. (1) Cod penal în art. 201¹ alin. (3) Cod penal, stabilind că inculpata Maria Bîtca a avut intenția de a-și omorî soțul - Grigore Bîtca, și nicidecum de a-i provoca vătămări corporale, deoarece toate leziunile corporale depistate pe corpul victimei, au fost pricinuite în zonele vitale ale corpului, fiind de o așa natură, încât au dus la decesul victimei.

De altfel, instanța de apel a specificat și faptul că inculpata Maria Bîtca a acționat cu intenție directă, deoarece la cererea fiului lor, Ion Bîtca de a chema salvarea, dânsa a refuzat și astfel, Grigore Bîtca a decedat în nu mai mult de 30-40 minute, în urma leziunilor corporale primite.

În astfel de circumstanțe, instanța de apel a considerat, că Maria Bîtca, având intenție directă, conștientizând că lovirea cu cuțitul de multiple ori peste corp, în regiunile vulnerabile vieții persoanei, și, îndeosebi: plăgi înțepat-tăiate pe coapsa stângă cu lezarea vaselor sanguine mari și mușchilor, plagă tăiată pe coapsa dreaptă și plăgi înțepate pe penis, plagă contuză pe corp cu hemoragii în țesuturile moi pericraniene la acest nivel, și-a realizat intenția sa criminală pe o durată mai îndelungată de timp, cu intenție, și a lovit de multiple ori cu cuțitul în victimă, dându-și seama de caracterul acțiunilor sale, și, dorind survenirea morții soțului său, deoarece l-a lăsat însângerat, conștientizând că poate surveni decesul victimei și nu a chemat imediat ambulanța, fapt confirmat de către martorul minor Ion Bîtca, care a declarat că a fost rugat de tatăl său să cheme salvarea, însă mama a fost împotriva, a plecat la culcare, iar când s-a trezit a observat că tatăl său care ședea pe scaun rezemat, era decedat.

Instanța de apel, a mai menționat că săvârșind infracțiunea prevăzută la art. 145 alin. (1) Cod penal, inculpata Maria Bîtca a atentat la viața persoanei, adică la valorile supreme, ocrotite de Constituția R. Moldova și legea penală, infracțiune care prin prisma art. 16 Cod penal, face parte din categoria infracțiunilor deosebit de grave.

La capitolul individualizării pedepsei, instanța de apel a conchis că prima instanță a ținut cont de prevederile art. 75 Cod penal, și corect i-a aplicat inculpatei pedeapsa închisorii, ținând cont de lipsa circumstanțelor agravante și atenuante.

5. Inculpata Maria Bîtca, a depus recurs ordinar, fără a invoca expres un temei din cele 16 prevăzute la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, solicitând casarea hotărârilor judecătorești, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunile imputate să fie recalificate în baza art. 201¹ alin. (3) Cod penal, cu luarea în considerație a circumstanțelor agravante și atenuante.

Mai solicită audierea martorilor Efrosinia Bîrca și Alexandru Cazacu.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu hotărârile judecătorești emise la caz, considerând că probele administrate nu au fost apreciate corect, deoarece declarațiile martorilor denotă existența violenței în familie.

La fel, consideră că incorect a fost stabilită săvârșirea infracțiunii în stare de ebrietate, deoarece acest fapt nu a fost demonstrat prin careva probe.

Susține că la individualizarea pedepsei nu au fost luate în considerație circumstanțele agravante, prevăzute la art. 77 Cod penal, precum nici cele atenuante și

anume art. 76 alin. (1) lit. c), f), g), h), j) Cod penal.

Insistă că urma să fie luat în considerație faptul că ea nu s-a ascuns de organul de urmărire penală și a recunoscut vinovăția pentru aceea că nu a avut intenția de a-și omorî soțul, dar că acțiunile incriminate sunt rezultatul unei cerți spontane.

Este de opinia că instanța de apel incorect a apreciat prezența intenției directe la săvârșirea infracțiunii, precum și faptul că ea și-a realizat intenția criminală pe o durată mai îndelungată de timp.

În acest sens, inculpata relevă că, în anul 2011 soțul său a comis un accident rutier, fiind în stare de ebrietate, în urma căruia s-a ales cu vătămări corporale grave, fiind internat în secția reanimare a Spitalului de urgență.

Astfel, ea a suportat cheltuieli enorme pentru reabilitarea soțului, care o perioadă îndelungată de timp nu a putut să se deplaseze de sine stătător.

Sușține că sunt martori care pot confirma cele menționate de ea și că a donat sânge de mai multe ori pentru reabilitarea soțului.

Indică că soțul său a suferit mai multe traume la cap în urma cărora, când servea băuturi alcoolice devenea foarte agresiv cu ea și de multe ori o lovea.

Insistă recurenta că nu și-a dorit moartea soțului și se căiește sincer de cele săvârșite.

6. Pe marginea recursului, a prezentat referință procurorul, care s-a expus pentru respingerea recursului, deoarece concluziile instanțelor judecătorești privind vinovăția inculpatei Maria Bîtca și încadrarea acțiunilor acesteia în baza art. 145 alin. (1) Cod penal, este corectă și întemeiată, bazată pe cumulul de probe administrate, amplu analizate și just apreciate.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, luând în considerație și argumentele expuse în referința procurorului, Colegiul penal conchide inadmisibilitatea acestuia, reieșind din următoarele considerente.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Potrivit textului recursului, deși inculpata nu a făcut trimitere la un temei de drept concret din cele stipulate la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, rezultă că argumentele invocate se cuprind în temeiul prevăzut de pct. 12) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, potrivit căruia hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazurile când faptei i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Așadar, Colegiul penal reține că potrivit prevederilor legale și practicii judiciare constante, pentru verificarea existenței temeiului menționat, instanța de recurs trebuie să țină seama de fapta săvârșită, cum aceasta a fost stabilită de către prima instanță și de către instanța de apel, și să supună unui control riguros încadrarea juridică a faptelor stabilite, verificând dacă acestea au fost încadrate corect potrivit normei penale.

În cazul în care faptele stabilite, incorect au fost încadrate într-o altă normă penală, rezultă că acestora le-a fost dată o încadrare juridică greșită.

Potrivit art. 113 alin. (1) Cod penal, se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii prevăzute de norma penală.

În scopul aplicării corecte a prevederilor legale enunțate vine practica judiciară stabilită potrivit căreia *erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.*

În esență, inculpata invocă în recurs că instanțele de fond nu au apreciat la justa valoare probele administrate în cauză, deoarece din declarațiile martorilor rezultă că exista violența în familie.

Verificând materialele dosarului în raport cu criticele recurentului, Colegiul penal conchide că la judecarea apelurilor, instanța a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, adoptând o soluție corectă privind menținerea sentinței primei instanțe prin care inculpata a fost condamnată în baza art. 145 alin. (1) Cod penal, care este argumentată și corespunzătoare circumstanțelor de fapt și de drept stabilite în speța dată.

De asemenea, Colegiul penal reiterează că, așa cum rezultă din textul deciziei atacate, instanța de apel și-a motivat decizia în conformitate cu prevederile art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, astfel, decizia cuprinde temeiurile de fapt și de drept care au dus, la caz, la adoptarea soluției expuse pe larg în pct. 4 din prezenta decizie.

Deci, făcând o analiză minuțioasă a materialelor cauzei, Colegiul penal constată că alegațiile recurentului cu privire la pretinsa eroare judiciară reținută la calificarea juridică a acțiunilor imputate Mariei Bîtca este vădit nefondată.

Fiind cert, că din toate probele examinate și cercetate de către prima instanță și instanța de apel s-a constatat indubitabil că inculpata a acționat cu intenție directă, urmărind scopul săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (1) Cod penal, adică omorul unei persoane.

Mai mult, din materialele dosarului rezultă, că instanța de apel, în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, a examinat complet și obiectiv probele administrate la dosar, verificându-le sub aspectul pertinentei și concludenței, atât cele ale apărării, cât și cele ale acuzării, fapt ce face, ca concluzia despre vinovăția Mariei Bîtca în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (1) Cod penal, să fie una legală și întemeiată, iar pedeapsa aplicată - în limita sancțiunii prevăzute de articolul respectiv.

Prin urmare, instanța de recurs reiterează că instanța de apel corect a dispus respingerea apelurilor declarate de inculpată și de avocatul Tatiana Saponari în numele inculpatei, apreciind argumentele expuse în textul cererilor de apel, drept nefondate, din motiv că probele reținute de către instanța de apel, cert dovedesc faptul că inculpata Maria Bîtca a săvârșit infracțiunea omorul unei persoane, în circumstanțele descrise de către instanțele ierarhic inferioare.

În conexiunea celor relatate, Colegiul penal cu referire la argumentele enunțate amintește că, la etapa judecării recursului, instanța nu analizează conținutul mijloacelor de probă, nu dă o nouă apreciere materialului probator și nu stabilește o altă situație de fapt, acestea fiind atribuțiile exclusive ale instanțelor de fond, deci, la caz, nu poate fi reținută solicitarea inculpatei privind audierea martorilor Efrosinia Bîrca și Alexandru Cazacu.

Potrivit jurisprudenței constante a Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție, regula generală desprinsă din dispozițiile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că la etapa de judecare a recursului ordinar instanța de recurs verifică erorile de drept comise de instanțele de fond, în baza temeiurilor stipulate expres de norma respectivă, dar nu apreciază sau face o reapreciere a stării de fapt reținute în speță.

Colegiul penal în această ordine de idei specifică că, pentru a constitui caz de casare eroarea de fapt trebuie să fie gravă, adică, pe de o parte, să fi influențat asupra soluției cauzei, iar pe de altă parte să fie vădită, neîndoielnică.

Eroarea gravă de fapt nu privește dreptul de apreciere a probelor, ci discrepanța între cele reținute de instanță și conținutul real al probelor, prin ignorarea unor aspecte evidente ce au avut drept consecință pronunțarea altei soluții decât cea pe care materialul probator o susține.

Astfel, verificând probatoriul administrat în cauză, prin prisma argumentelor invocate de recurent, Colegiul le consideră ca nefondate, în sensul că vinovăția inculpatei de săvârșirea infracțiunii incriminate se dovedește indubitabil din probele acumulate și că, la caz, nu a fost comisă nici o gravă eroare de fapt de către prima instanță sau cea de apel la judecarea cauzei, care ar duce la casarea hotărârii atacate și adoptarea unei alte soluții.

Mai mult, la caz se evidențiază că criticile formulate de recurent, enunțate la pct. 5. al prezentei decizii, au format obiect de discuție la judecarea cauzei în instanța de apel, care le-a dat o motivare corespunzătoare, argumentată și pe larg expusă în prezenta decizie la pct. 4, soluție, pe care instanța de recurs și-o însușește pe deplin, ori materialul probator al cauzei penale dovedește incontestabil legalitatea temeiurilor de fapt și de drept care au adus la pronunțarea hotărârii recurate.

Colegiul penal reține ca neîntemeiat argumentul recurentului precum că instanțele de fond greșit au stabilit că inculpata a săvârșit infracțiunea în stare de ebrietate, deoarece acest fapt nu a fost demonstrat prin careva probe, din motiv că atât prima instanță, cât și instanța de apel nu au reținut ca circumstanță agravantă săvârșirea infracțiunii în stare de ebrietate (f. d. 29-31, 54-61, vol. II).

La fel, este reținut ca neîntemeiat și argumentul inculpatei invocat în recurs referitor la faptul că instanța de apel incorect a conchis asupra prezenței intenției directe la săvârșirea infracțiunii, precum și faptul că a realizat intenția criminală pe o durată mai îndelungată de timp, or potrivit literaturii de specialitate, latura subiectivă a infracțiunii de omor este săvârșită cu intenție directă sau indirectă.

Concluzia privind conținutul intenției rezultă din materialitatea faptei, adică din examinarea tuturor semnelor laturii obiective, precum și din studierea caracterului relațiilor dintre făptuitor și victimă.

Intenția de a săvârși omorul se poate deduce din următoarele împrejurări de fapt: folosirea unor mijloace apte de a produce moartea (ținând seama de felul mijloacelor, dimensiunile, soliditatea, greutatea acestora); locul sau regiunea corporală unde s-au aplicat loviturile ori a altor acte de violență exercitate asupra victimei; perseverența făptuitorului în exercitarea violențelor, natura relațiilor dintre făptuitor și victimă anterioare săvârșirii faptei; atitudinea făptuitorului după săvârșirea faptei (a încercat să acorde primul ajutor medical sau a lăsat victima în starea în care a adus-o); locul și timpul săvârșirii infracțiunii; particularitățile victimei; nivelul de instruire, experiență de viață,

cunoștințele profesionale, aptitudinile făptuitorului și alte împrejurări preexistente, concomitente sau subsecvente.

Deci, faptul că inculpata Maria Bîtca i-a aplicat părții vătămate, Grigore Bîtca multiple lovituri cu cuțitul în regiunile vitale ale corpului, iar ulterior a refuzat să îi acorde primul ajutor medical și să solicite serviciile ambulanței, indică la faptul că inculpata a săvârșit omorul cu intenție.

Totodată, Colegiul penal constată că măsura de pedeapsă stabilită inculpatei Maria Bîtca a fost aplicată cu respectarea prevederilor art. art. 61, 75 Cod penal, luându-se în considerație gradul prejudiciabil al faptei săvârșite, personalitatea celui vinovat, motivul săvârșirii infracțiunii și urmările ei, influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării inculpatei, totodată, fiind reținut că circumstanțe atenuante sau agravante în cauză nu au fost stabilite, iar prevederile art. 76 alin. (1) lit. c), f), g), h), j) Cod penal, invocate de Maria Bîtca sunt nefondate.

Prin urmare, argumentele invocate de către inculpata Maria Bîtca, nu și-au găsit confirmare și nu pot servi temei de casare a deciziei contestate, iar instanța de recurs conchide că în speță se impune soluția inadmisibilității recursului ordinar declarat, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În corespundere cu art. 432 alin. (1), (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de inculpata *Bîtca Maria Pimen*, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2015, în propria cauză penală, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 30 decembrie 2015.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Petru Moraru

Ghenadie Nicolaev